

Boekenhaat

1 januari 1987

Auteur: Addie Gerritsen

Volume: 18

Nummer: 2

Pagina's: 16-23

Documenten

- [moer_jrg18_014.pdf](#)

addie gerritse n geletterdheid in de klas boekenhaat dit artikel gaat over de praktijk van geletterdheid in de klas addie gerritsen werkzaam op een scholengemeenschap ibo mavo schr ijft over leerlingen die n iet zitten te wachten om geletterd te worden to ch wordt er met boeken gewerkt soms zelfs zonder boeken aan de orde komt hoe dat komt en hoe geprobeerd wordt lezen in het programma in te passen maar voor sommigen is een boek gewoon een brij letters waar je in je eentje geen vat op krijgt boekenhaat inleidin g met ze l ezen en sc hr ij ven waarom doe i k dat da n wat centraal staat in dit artikel d at de leerlin ge n va n o nze sc h o ol e n d a ari n zij n w ij ge en ui tz o nd erin g niet zov e el zi n hebben i n l ez e n cultuur en tegencultuu r e n sc hr ijve n en in het toepa ss en v an d i e vaar d i gheden i n a ll er lei situatie s kan heel gemak in het inleidende artikel van michael elias over kel ij k worden opgelo s t door te beslu i ten het de cultuur van geletterdheid komt duidelijk is geen prob leem het moet gewoon gebeure n naar voren dat geletterd zijn heel belangrijk is e n op a l le sc hol e n gebe u rt h et ook het is ook in onze cultuur wie geletterd is beheerst al daarom dat i k i n de p r ob l emen kwam t ij d e n s lerlei vaardigheden die hoog worden aangesla h e t sc h rij ven w ant ik v i nd d a t het c r iteriu m gen en die ik zelf in elk geval moet beheersen voor gelett erdheid zoals d a t in onze maat ik kan lezen en ik kan schrijven zelfs zonder sc happ ij zeg c u l tuur ge l dt een e li ta ir karakter fouten en misschien gaat het nog ergens over draagt t o c h moet en wi l i k zelf a a n dat crit e ook rium vo l doen want ik v i nd l e zen e n sc h ri j v en schrijven heeft voor mij nog andere functies ontzett en d be l ang rij k te rw i j l i k d e nk t en o p zoals conceptualiseren en reflecteren op aller zic hte van m i jn l e e rlin g e n he el and e re maat s t a lei zaken en wat zo mooi heet dingen van je ven aan te leggen omdat ik me rk d at ge l et af schrijven uit mijn ervaring heb ik daar een terdheid niet e c ht b ij hun c u l tuur past maar ik voorbeeld van toen ik lid werd van de direc be n daa r e e n beetje dubbel in w a nt i k ga to c h tie van onze school kreeg ik van iemand de 16 raad een di k schrift te nemen en een dagboe k beren inclusief het reflecteren op eigen en an bij te hou d en ik deed dat i k schreef wel niet dermans werk door middel van logboeken dagelijks want zoiets kost ook nog veel tijd hierover is al eerder geschreven in moer maar wel zeer regelmatig behalve dat ik daar 1983 3 4 5 na een gevoel had van daar staat het nu bij het lezen gaat het erom kennis te nemen

hoef ik er niet steeds meer aan te denken van de wereld om je heen om die wereld te want ik kan het nu nalezen als ik daar behoefte heb om te leren en om jezelf te verrijken op alle manieren hielp het ook goed bij het relativeren scholen spannen docenten zich dus enorm in het leren van allerlei gebeurtenissen vergaderingen om de leerlingen steeds meer geletterd te maken en confrontaties met ouders leerlingen en collega's om beter te leren lezen en schrijven de beste als ik het dan nog eens na las was oordeling geschiedt dan ook naar de cultuur mijn reactie heel vaak heb ik me daar nu zo bonden maatstaven van de docent druk over gemaakt zo probeer ik schrijven te integreren in mijn bestaan kan die cultuur van geletterdheid worden overgebracht met het lezen is dat ook zo ik beheers de techniek van het lezen ik pas die toe bij het hoe groot zijn de mogelijkheden bijvoorbeeld lezen van kranten boeken tijdschriften aller op mijn school die alle kenmerken van lbo en hande-informatieve artikelen tv ondertitels en mavo in zich bergt en waar eigenlijk geen soms gedichten door middel van lezen neem sprake is van tegencultuur ik kennis van andermans meningen van welke ik zal eerst een paar kenmerken noemen van dachten ideeën en wensen die mij tot dan de leerlingen en hun culturen lbo leerlingen toe onbekend waren ook kan ik mij bevestigd kunnen heel wisselend zijn in hun gedrag voelen in mijn eigen ideeën en oordelen maar soms verzuimen ze veel en soms volgen ze michael elias noemt ook voorbeelden van cultuur de lessen want ze willen leren velen turen waar lezen en schrijven veel minder zijn zeer individualistisch ingesteld anderen langrijk zijn uit de geschiedenis is bekend dat zijn niets zonder de groep groepen leggen volken een hoge graad van beschaving kunnen hun normen op aan anderen daardoor ont hebben zonder dat zij kunnen lezen en schrijven staan snel ruzies al gauw is er commentaar over onze cultuur is er echter een van gelet op kleding vriendjes of afwijkend gedrag terdheid bij ons tel je niet mee als je niet kunt lessen die niet interessant zijn sla je over of lezen en schrijven alles komt in gedrukte als je er toch moet zijn neem je je toevlucht vorm tot ons zelfs het beeldscherm van de tv lesondergravend gedrag huiswerk maken computer wil dat we lezen is al helemaal niet in behalve bij de stuuds het is dus eigenlijk vanzelfsprekend dat wij stuuds en de anderen twee sub culturen in onze leerlingen in de scholen leren lezen en een klas de tegenstellingen beperken zich niet schrijven voor de meeste leerlingen is dat ge alleen tot het wel of niet lezen het wel of niet noeg jammer voor hen dat hun docenten huiswerk maken je spullen bij je hebben op daar anders over denken die willen hen ook tijd komen enzovoort die tegenstellingen zet nog leren wat je met dat lezen en schrijven ten zich voort in de kritiek op elkaar en in het kunt doen bij schrijven kan het om verschil partij kiezen bij gym om maar een paar dingen lende dingen gaan variërend van schrijven te noemen voor jezelf zonder schoolse doelen via schrijven het hangt er een beetje vanaf hoe de thuisculven tijdens het leerproces tot het schrijven van tuur is ben je thuis gewend te schelden of te brieven verslagen enzovoort het nut van het katten moet je thuis ook al opkomen voor je laatste is aan leerlingen goed duidelijk te maken zelf of leer je thuis de dingen die verkeerd ken want het na schoolse leven vraagt naar gaan met elkaar uit te praten en rekening te die vaardigheden en leerlingen willen dat houden met elkaar er zijn bijna zoveel cultu graag leren onderzoek van onder anderen ren als er kinderen in de groep zijn je kan blok en de glop-

per heeft dat aangetoond misschien stellen dat het gemeenschappelijke moer 1985 6 het jarenlang werken in het in die culturen is een anti school cultuur be project gericht schrijven van de slo heeft mij halve die van de stuuds natuurlijk middelen in handen gegeven om met leerlingen veel mavo leerlingen vertonen in hun gedrag inderdaad al die vormen van schrijven te pro dezelfde kenmerken als lbo leerlingen zij zij n 17 ook lang niet allemaal intelligenter knapper gen in boeken die leerlingen kunnen ver beter of meer gemotiveerd dan lbo leerlingen vreemden van zichzelf net als bij don qui iets wat onze oorspronkelijke mavo docenten chotte zie het artikel van michael elias ons graag willen laten geloven maar vaker enkele van de genoemde doelen zijn typisch dan bij het lbo zitten de ouders van mavo schoolse doelen het prettige van die schoolse leerlingen achter hun kinderen aan vooral als doelen is dat je ze hard kunt maken dat re er in de familie een traditie van leren bestaat sultaten meetbaar zijn en om die doelen te mavo leerlingen kunnen heel goed uit het bereiken kan je eisen stellen voor a niveau zo hoofd leren en halen daardoor aardige cijfers veel boeken lezen voor b en c steeds een overigens zijn de mavo leerlingen op scholen meer sommige docenten laten leerlingen ook gemeenschappen mavo havo vwo juist de nog uittreksels van die boeken maken want minste leerlingen alles is relatief juist omdat ze kunnen zo slecht onthouden onmogelijke de mavo zo n echte leer school is zijn de les zaken het aantal te lezen boeken is toch geen sen vaak theoretisch en voor velen te saai indicatie voor het niveau het maken van uit nog altijd gaat meer dan 50 van alle school treksels heeft toch niets met lezen te maken kinderen na de basisschool naar het lbo mavo bovendien moet je uittreksels maken ook nog of een combinatie van die twee dat is de leren en als je lezen toch al niet zo leuk vindt helft van alle leerlingen een niet te verwaarlo komt die narigheid er ook nog eens bovenop zen groep het is dus van belang dat we ons maar leerlingen doen het wel want docenten afvragen hoe we ons onderwijs zo inrichten geven cijfers een machtsmiddel bij uitstek dat we deze leerlingen kunnen blijven om het voor de leerlingen nog verve- lender te motiveren maken mogen ze vaak ook niet lezen wat ze willen daar zijn allerlei argumenten voor bij voorbeeld de school heeft een vaste lijst waarom moeten leerlingen lezen waaruit moet worden gekozen of het boek dat de leerling zelf uitzoekt is niet van vol in het vervolg houd ik me bezig met lezen als doende hoog niveau wat men daar ook onder een aspect van geletterdheid je kunt gerust verstaat of de docent kent het boek zelf niet zeggen dat de meeste leerlingen het gewoon en dan zou zij hij het eerst zelf nog moeten le vinden dat hun docenten graag 7 lezen of zen schrijven maar waarom zij dat zelf ook leuk wie op die manier met boeken omgaat bereikt moeten vinden welke doelen hebben do wel het schoolse doel een cijfer op het eind centen nederlands die zich tot taak stellen exam- en maar brengt leerlingen er niet toe het leerlingen in onze leescultuur binnen te voe lezen te waarderen hiermee ben ik weer bij ren is dat omdat het examen dat eist is het laatstgenoemde doel waaruit voort zou dat omdat je vindt dat de kwaliteit van het kunnen vloeien dat leerlingen zelf mogen bepa onderwijs wordt aangetast als je het niet len wat ze persoonlijk aan lezen hebben doet is dat omdat je hoopt dat leerlingen er abstract van leren denken is dat omdat het traditie is en omdat iedere school het doet waarom zouden leerlingen lezen voor mij gelden som-

mige van deze doelen wel in meerdere of mindere mate maar ik hoop in de inleiding stelde ik de vraag waarom ik toch vooral dat leerlingen persoonlijk wat heb leerlingen wilde laten lezen je zou het natuur ben aan het lezen van boeken want leerlingen lijk ook gewoon niet kunnen doen zeker als je kunnen zich identificeren ze kunnen wegdro weet dat velen dat schoolse lezen verafschu men ze krijgen meer en beter zicht op hun ei wen naar mijn idee is een heel belangrijke gen problemen soms vinden ze het zelfs leuk doelstelling nog altijd dat leerlingen lezen leuk ik ben mij bewust dat al deze zaken toch be moeten vinden maar de eerlijkheid gebiedt mij horen tot de impliciete doelen die de geletter te zeggen dat ik toch misschien een paar bij de cultuur heeft het is waar dat er dingen in bedoelingen heb boeken staan die leerlingen e rtoe brengen zich heel lang vond ik dat ik leerlingen eigenlijk beter te realiseren wie ze zelf echt zijn en hoe niet moest bezighouden met lezen als ze daar ze van daaruit de wereld om zich heen beter zo n hekel aan hadden ik vroeg me af waar kunnen begrijpen maar evengoed staan er din om we leerlingen daarmee dwarszaten e n 18 waarom we dat leesonderwijs legitimeerden of onmondig houden of denk aan sommige intussen deed ik het wel omdat daar in de ambtenaren achter loketten die mensen wel vakgroep afspraken over waren maar ik deed heel klein kunnen maken daartegen moet je het wel zoveel mogelijk op mijn eigen manier leerlingen in elk geval wapenen nu ik dit artikel schrijf kom ik tot de conclusie lezen en dan vooral kritisch lezen voorkomt dat ik best een paar redenen heb om toch dat misschien dat je gemanipuleerd wordt of sim lezen te blijven stimuleren eerder hoefde ik peler dat je alles gelooft wat anderen willen mezelf dat niet te bekennen want vanwege dat je gelooft dat je alles denkt wat anderen het schoolprogramma deed ik het gewoon ik willen dat je denkt en dat je zegt wat ande hoefde nog niet na te denken over mijn eigen ren willen dat je zegt goed beschouwd zijn lijke bedoelingen in een adem zij n er al drie emancipatorische doelen de allerbelangrijkste redenen te noemen ten eerste het ordenen het volgende voorbeeld laat zien hoe onzeker van de werkelijkheid ten tweede de persoon iemand kan zijn die niet kan lezen e n lijkheidsgroei maar behalve die twee zijn voor schrijven mij ook emancipatorische doelen van belang kort geleden meldde zich een leerling bij mij bovendien denk ik zo langzamerhand dat het aan een meisje van 14 jaar ze kwam met naar leerlingen toe een gemiste kans zou zijn haar moeder maar zij had de leiding en zij als ik ze niet zou hebben laten lezen want deed het woord toen ik op een gegeven mo dan gaat toch ook de kans voorbij om deze ment een formulier voor een studietoelage uit doelen te bereiken op die emancipatorische de kast pakte griste ze me dat uit mijn vin waarde van het lezen wil ik nog wat nader gers keek ernaar en zei dat hoef ik niet ingaan moeder kwam er niet aan te pas de volgende lezen geeft de mogelijkheid informatie op te dag kwam ze terug en bood haar excuses aan nemen wie niet geïnformeerd is kan geen voor het wat merkwaardige gedrag van de vo beslissingen nemen die nemen anderen dan rige dag ze vroeg of ze toch nog zo n formu voor jou een voorbeeld als je iemand wil la lier mocht want ziet u mijn moeder kan niet ten stemmen moet je hem daar ook mee leren lezen en schrijven maar ze wil niet dat u dat omgaan hij zal moeten weten hoe ons weet zie voor meer voorbeelden het artikel kiesstelsel functioneert hij zal bekend moeten van fie van dijk in dit

nummer zijn met het fenomeen politieke partij en hij zal iets of veel moeten weten om de juiste te kunnen kiezen dat is tamelijk diepgaand want de lezen ze ook teksten zijn haast niet om door te komen van wege het taalgebruik en de uitgebreidheid van lezen in onze school aangeduid met jeugd de informatie daarom zal hij er misschien literatuur is min of meer structureel aanwezig meer aan hebben als hij gewezen wordt op de zig in ons programma nederlands hiermee be radio en tv uitzendingen van de politieke par doel ik dat er programma s en lessenseries tijen daarvoor moet een krant of een gids bestaan speciaal voor onze leerlingen ontwor worden geraadpleegd pen die een vaste plaats in het programma lezen heeft bovendien een functie in het over hebben maar die lang niet altijd worden uitge dragen van cultuur en traditie kennis van het voerd of ze worden wel gedaan maar dan op cultuurgoed geeft vaak ook macht en als je er heel andere momenten dan gepland en dan niets van af weet kan je weer niet zelf beslis spoort het niet met de rest van het program sen het is moeilijk om daarvan een voorbeeld ma bij onze eigen leerlingen te vinden zij hebben de leerstof is bij ons verdeeld in perioden van over het algemeen niet zo n grote kennis van vier weken het is de bedoeling dat er elke cultuur en traditie laat staan dat ze daarmee periode vier lessen aan jeugdlit eratuur worden macht zouden kunnen uitoefenen want macht besteed globaal dus een lesuur per week uitoefenen is toch zeer afhankelijk van goed in de onderbouw beginnen we in klas 1 om onder woorden kunnen brengen wat je wilt streeks november met een serie van 13 lessen maar leerlingen worden volwassen en dan als introductie op de lessen jeugdliteratuur hebben ze er zeker mee te maken in de medi veel suggesties zijn overgenomen uit het pro sche en verzorgende beroepen komt dat bij ject werken met boeken de lessen zijn niet voorbeeld zeer veel voor mensen betuttelen van minuut tot minuut uitgewerkt het zijn 19 eigenli jk alleen suggesties voor docenten wat meeste leer li ngen zi jn n i et gemotiveerd om in ze met boeken kunnen doen navertellen teke een vri j uur of na de les te ko men lezen in de nen collages maken charades dramatiseren prakt ijk komt er dus wein i g van enzovoort daarna zijn er programma s over wat deze eerste klas ook heerlijk vindt is sa sprookjes toen ik jullie leeftijd had een les men een verhaal verz i nnen dus ik begin t senserie indertijd gemaakt in samenwerking was nacht stikdonkere nacht in het donker met het toenmalige schoolmuseum nu mu g i erde de wind om het huis en deed de deuren seon reizen kinderboekenweek kraken de klas vult aan de een weet het in de eerste klas gaan we altijd door middel nog griezeliger te maken dan de ander maar van een kleine enquête na hoe de houd ing van n i et opschr ijven o nee in dit geval lijkt me de leerlingen is tegenover lezen of ze wel dat wel logisch al ve rt ellend prikke l je e l kaars eens naar een bi bliotheek gaan of ze wel eens fantas i e boeken krijgen of kopen we zullen de li jsten moeten aanvullen met relevantere vragen zo soms vertel ik ook wel eens het begin van een als wat heb je het laatst gelezen en hoe bestaand boek en ik vraag dan wie het boek lang is dat geleden of wat vond je ervan uit wil lezen om dan lat er weer aan ons te ver de antwoorden uit die enquête bewaarde ik al tellen hoe het verder gaat dat lukt heel leuk tijd om na te gaan of er later in hun schooltijd ook leerlingen die zeggen nooit te lezen doen een positieve verandering in hun leesgedrag dat het is net of ze een drempel over moeten optrad dat gebeurde wel

maar ik weet niet om aan een boek te beginnen voor sommigen wat de oorzaak daarvan was het is te veel is een boek gewoon een brij letters waar je in eer om te denken dat het door ons onderwijs je eentje geen vat op krijgt zou komen in de eerste klas had ik eens twee op deze manier met boeken omgaan is leuk en meisjes die nooit lezen ze zijn dat in de loop ontspannend mijn ervaring is dat leerlingen van vier jaar lbo ook nooit gaan doen ondanks het meest gemotiveerd zijn als je zo maar over onze leergang jeugdliteratuur als ik bijvoor een boek kan gaan vertellen zonder dat dit beeld delen van een boek of verhaal liet dra gepland is als het maar aansluit bij datgene matiseren dan deden ze wel mee en ze waar ze nu net op dat moment interesse in wisten precies wat ze moesten doen want ze hebben of waar ze mee bezig zijn dat eist na lieten het verhaal eerst door de anderen ver tuurlijk van de docent dat die een groot aantal tellen boeken kent en dat hij er op het juiste mo in de eerste klassen die we nu hebben viel mij ment over weet te beschikken dat kan je niet op dat de leerlingen het verhaal niet wilden van alle docenten vragen vandaar dat we er lezen maar dat ze wel geboeid zaten te luiste toe zijn overgegaan in de derde klas waar we ren toen ik het voorlas de leerlingen die het met thema s proberen te werken een lijst te verhaal wel eerst zelf hadden gelezen zeiden maken van boeken die aansluiten bij die the dat ze het na het voorlezen beter begrepen ma s omdat er in zo n klas meer te doen is volgens mij levert het technisch lezen zoveel hopen we dat ze zelf met die boeken aan de moeilijkheden op dat ze zich daarop moeten slag gaan dat lukt maar gedeeltelijk als je er concentreren en dan missen ze de spanning als docent op staat dat ze inderdaad een of van het verhaal het gebeurt tijdens het voor twee boeken lezen bij zo n thema nemen lezen wel dat iemand ineens een heel diepzin sommigen al snel hun toevlucht tot het geven nige opmerking maakt over het verhaal terwijl van cijfers behalve dat ik tegen dit soort mo je die niet krijgt als je het zelf laat lezen tivatie ben vind ik ook dat we dan weer te om de lessen jeugdliteratuur niet hinderlijk te veel terug gaan naar het lezen als verplicht on laten storen kies ik voor meer voorlezen een derdeel van de lessen dus van het schoolse andere logische keus zou kunnen zijn veel leren en daar zijn veel leerlingen allergisch meer aandacht besteden aan technisch lezen voor lezen wat leuk was in de onderbouw eerlijk gezegd kom ik daar niet voldoende aan wordt vervelend in de latere schooltijd toe dat is zwak maar een lesuur is zo gauw al doe je nog zoveel aan het ontwikkelen van om en het hele uur heb je je handen vol voor het leesplezier al wil je ze bijbrengen dat le al in de eerste klassen want die leerlingen zen noodzakelijk is zodat ze zich niet laten in hebben nog niet veel ervaring in het zelfstan pakken door anderen die voor hen beslissen dig werken of in het werken in groepen en de toch komen leerlingen er over het algemeen 20 slecht toe om zelf te gaan lezen het lijkt of ze ik wil ze een stapje hoger brengen ik wil ze steeds de stimulans van de docent nodig heb gelukkig maken ben waarom pakken ze zelf niet eens een in de praktijk van alledag in de school worden boek en gaan dat lezen ze wel serieus genomen maar dan hebben de deze vraag is moeilijk te beantwoorden maar leerlingen al een concessie moeten doen na ik kan het proberen een mogelijk antwoord melijk accepteren dat die andere schoolse cul kan ik bij mijzelf zoeken misschien heb ik lang tuur de dienst uitmaakt niet vaak genoeg gezegd wat lezen voor mij zelf

betekent wat het mij doet misschien ga ik teveel uit van wat er leuk is aan lezen van wat kunnen wij doen een soort objectieve waarheid lezen is nu aan die cultuurbreuk eenmaal leuk misschien zijn het vooroordelen wanneer je zegt dat kinderen niet van lezen op deze vraag is het antwoord al evenmin ge houden net zoiets als kinderen houden niet makkelijk te geven de enige echte oplossing van klassieke muziek je bent eerder geneigd zou zijn volledige integratie van de beschreven je neer te leggen bij het niet lezen een moge culturen ik ziet dat nog niet gebeuren in lijk ander antwoord ligt misschien in de bot plaats van die echte oplossing moet er dan sing van die culturen de cultuur van geletterd iets anders bedacht worden ik zoek dan ook heid en de andere culturen die er zoals eerder alternatieven voor schools lees onderwijs de beschreven in de school zijn legitimatie daarvoor vind ik in mijn argumenten gemakshalve ga ik er hier van uit dat er een om leerlingen te laten lezen en voor die alter bepaalde opvatting ten aanzien van geletterd natieven zoek ik ook weer legitimeringen om heid zou bestaan waar alle geletterden in de dat ik me moet kunnen verdedigen tegen op school het over eens zijn dat is te ongenuan merkingen als ze leren niks en ze kunnen ceerd alleen al in dit artikel heb ik het gehad niets onthouden de vraag die dan in feite over de stuuds over de docenten over de ou aan de orde is is de vraag naar wat leren eiders en over de school maar om duidelijk te genlijk is de school als instituut heeft al 100 maken waar de schoen wringt ga ik er toch jaar dezelfde ideeën over wat leren is en over van uit dat er een cultuur van geletterdheid hoe er geleerd moet worden die ideeën zijn bestaat waarin het de rol van de school is om niet gemakkelijk aan te vechten die horen bij de impliciete waardeoordelen van die cultuur de school veel docenten zijn al tevreden als uit te dragen dat is inherent aan ons school ze aan die schoolse eisen hebben voldaan systeem wij de geletterden weten wel wat maar het echte doel leerlingen ervan doordrin goed is voor de kinderen gen dat lezen noodzakelijk leuk verrijkend tegen zo n onderwijssysteem zullen leerlingen enzovoort kan zijn wordt op die manier niet zich altijd verzetten eigenlijk is het dan zo bereikt als de leerlingen zich tegen die dat die culturen niet gelijkwaardig zijn althans schoolse doelen verzetten hebben leerkrach door ons niet zo worden beschouwd de gelet ten weer een handvat om leerlingen onder terden vinden hun eigen cultuur van hoger druk te zetten waarde dan de cultuur van de leerlingen van om een positieve leeshouding bij leerlingen te een ibo mavo school zij pretenderen te weten bevorderen moeten scholen juist meer aanslui wat die leerling allemaal zou moeten leren om ten bij de cultuur van de leerlingen en ze moe een nuttig lid van de maatschappij te zijn je ten vooral proberen die gelijkwaardigheid na te bent pas echt nuttig als je je helemaal hebt streven daaruit vloeit logischerwijs voort dat aangepast aan de eisen die in de cultuur van we accepteren wat de leerlingen lezen zij ge de geletterden worden gesteld aanpassen bruiken toch hun gealfabetiseerd zijn er zou houdt in deze context overigens nog wel meer juist meer gedaan kunnen worden met die ver in dan alleen kunnende lezen en schrijven dat schillen in cultuur maar ze lezen dikwijls wat heeft ook te maken met gedrag en gewoon de docent niet acceptabel vindt tina boeket ten reeks stripboeken prive als je zo consequent doorredeneert laat je de een relevante vraag in dit kader zou zijn kan leerlingen toch niet in hun waarde principieel

ik met die leeservaring van die kinderen wat niet want je wilt toch hun cultuur verbeteren doen een van onze docenten drukte het eens zo uit we kunnen uitgaan van die leeservaring maar 21 toch proberen ze verder te brengen tot hun tot slot ervaring behoort bijvoorbeeld verliefdheid pra nog een paar illustraties uit de ten en lezen daarover kan heel leuk zijn en te gelijktijd heel leerzaam bovendien kunnen praktisch en een paar toppers de leerlingen hun emoties daarin kwijt allerlei soorten boeken en verhalen gaan over verliefd om leerlingen het lezen in klas 4 niet helemaal heid liefde leerlingen maken vaak kennis met tegen te maken door al die verplichte onderde die verhalen in tina in damesbladen in rollen aantal boeken uit bepaalde lijst uit trek mannetjes uit de supermarkt als ze die alle sels probeer ik af en toe maar heel soepel te maal hebben gelezen kan je ze op het spoor zijn met de boeken lijst zetten van boeken uit de jeugdliteratuur serie soms mogen ze boeken lezen die niet in streekromans misschien eens een gedicht de termen van de lijst vallen je kunt ook het begrip verliefdheid liefde uit meer dan eens heb ik ook een groot deel breiden de eigen ervaring van leerlingen die van het boek vast verteld zodat leerlingen meestal de relaties tussen jongens en meisjes er al in zijn betreffen praten over liefde tussen twee jong met sommige leerlingen lees ik samen een gens of twee meisjes dat is bij ons op school boek elke dag een hoofdstuk en daarover een beladen onderwerp een van de ergste praten geeft weer moed om verder te scheldwoorden is bijvoorbeeld pot als je een lezen aantal leerlingen van die vooroordelen kunt af bij wanhopige leerlingen die langzame of brengen is dat toch mooi je werkt er op die slechte lezers zijn licht ik wel eens de manier meteen aan mee dat leerlingen later hand met het verplichte aantal serieus genomen worden het is heel motiverend om leerlingen hetze lde vraag ook eens wat zou je willen lezen wil boek te laten lezen bij ons gebeurt dat wel in len leren zo n vraagstelling zal veel kritiek het kader van schoolonderzoeken waarbij oproepen want de leerling kan niet altijd we spreekvaardigheid moet worden getoetst ten wat voor haar of hem op dat ontwikkel maar het is natuurlijk heel goed mogelijjk het lingsniveau boeiend en praktisch relevant is te doen zonder die schoolonderzoekdruk vier de discussie over wat een leerling wel en niet of vijf leerlingen lezen een door hen zelf uitgekan overzien en of zij hij weet wat nu of later kozen boek en op een bepaald moment wordt voor haar hem van belang is is op verschillen daarover gepraat vaak onderleid ing van een de fronten al gevoerd en wordt nog steeds docent omdat het doelspreekvaardigheid is gevoerd kan je heel anders over het boek praten dan de school heeft impliciete waarden en normen wanneer de docent alleen maar wil nagaan of die een bepaalde geldigheid hebben voor iedereen het heeft gelezen weet wie de paalde groepen mensen op zichzelf is het hoofdpersonen zijn en hoe de plot in elkaar overbrengen daarvan misschien nog niet zo steekt erg zolang je je daar maar van bewust bent ik wil altijd weten om welke reden ze dit be en zolang je het eerlijk en expliciet doet je paalde boek hebben gekozen wat er hen het moet ook proberen te onderbouwen waarom je meeste in boeit en of het iets met henzelf te het toch doet met andere woorden waarom maken heeft en zo ja wat dan wel zo wordt wil je die cultuur overdragen waarom wil je binnen kortetijd ook duidelijkwie het boek mensen mondigen weerbaar maken en

stel je heeft gelezen en of het ook is begrepen en geandere doelen het antwoord op het tweede waardeerd voor de leerlingen krijgen lezen dan deel van de vraag hoop ik in dit artikel gege meer zijn dan alleen maar de feiten controleren te hebben antwoord op het eerste delen en een cijfer voor het schoolonderzoek heb ik niet voorhanden maar ook op deze manier gaat het niet altijd dus lezen in alle leerjaren goed bij het laatste examen was er een groep die het niet eens kon worden over de keuze van een boek ik stel de voor het toen pas uitgekomen boek van guus kuiper aan te schaffen ik had daar net een zeer lovende recensie over gelezen en het moest dus wat zijn al dus gesc hiedde eerst las ik het in het weekend 22 gauw zelf daarna gaf ik het aan de leerlingen omdat de thema's van de boeken de thema's na een dag of vertien kwamen ze zeggen van de meiden zijn ze herkennen hun eigen dat ze het een gek boek vonden en dat ze er problemen waar je uit jezelf niet zo gemakkelijk iets van begrepen ik ging met hen aan het lijf over praat maar misschien aan de hand werk vertelde over de symboliek en over de van een boek wel en al die zieke en nood tradities van het volk op borneo maar ze bleef ruftige dieren en mensen om met me eindert ven het vreemd vinden het paard te spreken in het begin komen er nog wel herkenbare si boeken haat 7 tuaties voor de verhouding van de jongen tot z'n vader het contact tussen die jongen en het meisje in de bibliotheek maar zodra komt noot die rare vogel op de proppen of die vogel waarin gereisd werd de garuda of ze vroe voor de goede orde vermeld ik hier dat om ze school pas sinds 1 augustus 1986 werkelijk genoordurend of het echt was mavo leerling en in hu is heeft want toen werd de fusie die we in het cursusjaar daarvoor hebben top hits voorbereid geëffectueerd mijn ervaring met die ze wel zelf kunnen lezen mavo leerlingen is niet zo uitgebreed als die met in zeer willekeurige volgorde leeren ik geef ze wel les en geef nederlands dus de voorbeelden zijn dan ook max lundgren voor een zomer over een gevoornamelijk uit mijn lbolespraktijk handicapt kind max lundgren veertien dagen over tijd spreekt voor zich yvonne keuls floortje bloem drugs yvonne keuls de moeder van david s zelfde thema else breen tegen de draad in over conflicten met ouders en vrienden else breen de laatste regels over een ongeheel zieke moeder gunnel beckman mij overkomt dat niet abortus sheila burnford de ongelooflijke reis huisdien die mijlen lopen naar hun oude adres karl bruckner die ene sekonde hiroschima monica dickens folly foot over paarden miep diekman de boten van brakkeput over een zwerver die door een jongen verstopt wordt gehouden en gevoed jan t lam verroest maar over lom school marilyn sachs het boek van dorrie over een meisje uit een groot gezin die daar in haar fantasie aan ontsnapt ann rutgers van der loeff rossy dat krante kind over een meisje dat voor een door brand getroffen gezin zorgt ann rutgers van der loeff lawines razen spreekt voor zich deze lijst is natuurlijk uit te breiden de keus is ook afhankelijk van wat wij in de schoolbibliotheek hebben staan dit artikel kwam tot stand met medewerking van waarom zijn dit tophits m ariette hooegeveen en maria verkampen 23